

ACTIEPLAN FINTECH



**DE VVD HOUDT
KOERS**

**Meer innovatie
Meer toetreders
Meer concurrentie**

Aukje de Vries
VVD Tweede Kamerfractie
Maart 2016

INHOUD

INHOUD	2
INLEIDING	3
VVD FINTECH HANDELSMISSIE BINNENHOF EN RONDETAfelGESPREK FINTECH	3
INNOVATIE ROEPT OM ACTIE: 10 PUNTEN	4
TECHNOLOGISCHE INNOVATIE	6
NIEUW TOETREDERS	7
NIEUWE FINANCIERINGSVORMEN	7

INLEIDING

Consumenten klagen over de hogere hypotheekrente in vergelijking met het buitenland en over de toenemende kosten voor het betalingsverkeer. Bedrijven, met name het MKB, kunnen nog maar mondjesmaat krediet krijgen bij banken en hebben weinig verschillende mogelijkheden om krediet aan te trekken. 85 procent van de totale bancaire financiering aan het MKB komt van de drie Nederlandse grootbanken, ABN AMRO, ING en Rabobank. De financiële sector in Nederland kenmerkt zich door weinig diversiteit en weinig concurrentie. Dit kan voor consumenten en bedrijven leiden tot onnodig hogere tarieven, lagere kwaliteit en beperktere innovatie.

Eén van de oorzaken is dat er te weinig nieuwe toetreders zijn. De Autoriteit Consument en Markt heeft in 2014 geconstateerd dat er toetredingsbarrières zijn in de Nederlandse bancaire sector.¹ Diezelfde ACM concludeert ook dat er te weinig concurrentie is op leningen aan het MKB.² De Nederlandse financiële sector moet voor consumenten en bedrijven meer divers en meer concurrerend worden. Hier pleit De Nederlandsche Bank (DNB) ook voor in haar visie op de structuur van de Nederlandse bankensector.³ Met voldoende concurrentie krijgen consumenten en bedrijven uiteindelijk de beste kwaliteit en de laagste prijs voor financiële producten. Dat is goed voor onze economie.

VVD FINTECH HANDELSMISSIE BINNENHOF EN RONDETAfelGESPREK FINTECH

De VVD heeft afgelopen jaar een Handelsmissie aan het Binnenhof ontvangen met verschillende FinTech bedrijven, Holland FinTech en SMO (Stichting Maatschappij en Onderneming). Daaruit bleek ondermeer dat er problemen zijn met het vinden van durfkapitaal, er zijn nog teveel Nederlandse startups die kapitaal (moeten) zoeken in het buitenland. De overheid als *launching customer* komt ook nog niet van de grond. Een belangrijk punt is verder de onmogelijkheid om te starten vanwege de vergunningseisen, de administratieve rompslomp en de onduidelijkheid in het traject om een vergunning te krijgen.

Op verzoek van de VVD heeft er in januari 2016 ook een rondetafelgesprek FinTech plaats gevonden in de Tweede Kamer. Dit heeft heel veel input opgeleverd om na onderzoek en praten, nu over te gaan tot concrete acties.

¹ Autoriteit Consument & Markt – Barrières voor toetreding tot de Nederlandse bancaire retailsector (juni 2014)

² Autoriteit Consument & Markt - Concurrentie op de markt voor MKB-financiering (juni 2015)

³ Visie op de structuur van de Nederlandse bankensector, stabiliteit en efficiëntie door diversiteit en concurrentie – De Nederlandsche Bank d.d. 18 juni 2015.

INNOVATIE ROEPT OM ACTIE: 10 PUNTEN

Met het onderzoek van Roland Berger/Holland FinTech⁴ in opdracht van Holland FinTech ligt er een eerste basis. Uit de beantwoording door het ministerie van VVD-vragen over FinTech-betaaldiensten komt terughoudendheid naar voren en lijken andere zaken meestal belangrijker dan financiële innovatie stimuleren.

De grote hoeveelheid innovatie in deze sector roept om actie. De VVD stelt daarom tien concrete acties voor.

1. **Stel een duidelijk doel met betrekking tot de FinTech-sector:** Nederland moet koploper FinTech worden in Europa door een proactieve aanpak om zo innovatie te versnellen. Communiqueer richting de markt en de sector dat Nederland een aantrekkelijk land voor FinTech is en nieuwe bedrijven of innovatie hier meer dan welkom zijn.
2. **Geef de toezichthouders DNB en AFM (wettelijk) de specifieke opdracht om oog te hebben voor voldoende concurrentie, nieuwe toetreders en diversiteit in de financiële sector** naast haar huidige doelstelling van financiële stabiliteit. Dit in navolging van het Verenigd Koninkrijk. Zorg ervoor dat de tijd tussen dat een product is ontwikkeld en naar de markt kan zo klein mogelijk is. Laat toezichthouders ruimte bieden en vinger aan de pols houden bij nieuwe initiatieven. De toezichthouders moeten niet alleen de risico's, maar ook de kansen van FinTech en haar toepassingen op waarde schatten en dit uitdragen zodat internationale spelers zien dat Nederland aantrekkelijk is.
3. **Start vanuit het ministerie van Financiën een structureel overleg met FinTech-bedrijven** en financiële startups **om de (nieuwe) ontwikkelingen goed te kunnen volgen** en regelgeving snel en adequaat aan te kunnen passen. Het onderzoek van Roland Berger/Holland FinTech biedt concrete aanknopingspunten. Nederlandse regelgeving is vaak strikter dan de EU-regelgeving en daardoor kan Nederland minder aantrekkelijk zijn voor FinTech. Creëer helderheid over de regelgeving die startups benadeelt en haal belemmeringen weg die FinTech-bedrijven en financiële startups in de praktijk ondervinden. De VVD wil dat voorstellen hiervoor vóór 2017 in de praktijk worden gebracht.
4. **Zorg dat de FinTech-sector vanaf dit jaar ook deel kan nemen aan het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB)** en andere relevante overleggen, want FinTech-bedrijven spelen een steeds belangrijkere rol in het betalingsverkeer.
5. **Zorg dat regelgeving proportioneel is.** Kom naast een *bankvergunning light* (motie Koolmees/Aukje de Vries⁵) met een light regime en/of tijdelijke vergunningen voor andere financiële startups. Regeldruk voor innovatieve en kleine bedrijven moet behapbaar zijn, er mag dus geen *too small to comply* gelden voor nieuwe toetreders.
6. **Evalueer grenzen voor vrijstellingen in de regelgeving** en onderzoek hoe deze verantwoord verhoogd kunnen worden. Dit is op verzoek van de VVD ook gebeurd voor de

⁴ Roland Berger/HollandFinTech - "Barriers to FinTech innovation in the Netherlands" (januari 2016)

⁵ Motie 34 300 nr. 63 over de vergunningprocedure en -eisen voor nieuwe toetreders tot de bankensector.

vrijstellingsgrenzen van Solvency Basic. Zorg voor tijdige evaluaties van EU-regelgeving en regel dat daarbij altijd gekeken wordt naar proportionaliteit en passendheid van regelgeving voor innovatieve en kleine bedrijven en nieuwe toetreders. Doe dit concreet al bij de lopende evaluatie van de behandeling van beleggingsondernemingen onder CRR/CRD-IV.

7. **Onderzoek op welke manier de overheid als *launching customer* kan dienen voor FinTech.**
8. **Geef alternatieve financieringsvormen**, zoals crowdfunding, daadwerkelijk **dezelfde mogelijkheden om van de garantieregeling voor bancaire financiering gebruik te maken** (voor een gelijk speelveld). Pas de huidige garantieregeling daarop eventueel aan, of ontwikkel een vergelijkbaar instrument. In de praktijk blijkt namelijk dat het gebruik van de BMKB voor met name crowdfunding onmogelijk is.
9. **Beperk de toezichtkosten voor nieuwe financieringsvormen en verlaag de toezichtkosten voor startups en kleine bedrijven.** Dit kan door een aangepaste verdeling toerekeningssystematiek (nu betaal je minder per werknemer als je meer werknemers hebt), het verlagen van de prospectuskosten en/of een vrijstelling voor startups.
10. **Houd bij de evaluatie en aanpassing van de opzet van de Wet financieel toezicht (Wft) nadrukkelijk rekening met FinTech, financiële innovatie en nieuwe technologie.**

TECHNOLOGISCHE INNOVATIE

Technologische innovatie van FinTech-bedrijven en financiële start-ups, maar ook bij de traditionele financiële instellingen, zijn onstuitbaar en zullen van grote invloed zijn op de toekomst. Het World Economic Forum heeft daarom onderzoek⁶ gedaan naar de toekomst van financiële diensten. Ook DNB heeft recent een rapport gepubliceerd technologische innovatie.⁷

Technologische innovatie moet gezien worden als kans, en niet als bedreiging. Het is belangrijk voor de toekomst van de (Nederlandse) financiële sector, het kan sneller, simpeler, beter en goedkoper. Er komen bijvoorbeeld nieuwe betaalmethoden, zoals Apple Pay, Google Pay en betalen met je mobiele telefoon of nieuwe betaaldiensten zoals Afterpay en Adyen. De Britse tak van Deloitte heeft berekend⁸ dat Europese banken gezamenlijk circa 22 miljard euro aan omzet kwijt kunnen raken aan FinTech startups die nieuwe betaaldiensten ontwikkelen. Maar er ontstaan ook nieuwe vormen van kredietverlening, of *digital lending*, door FinTech-bedrijven, zoals Collin CrowdFund, Pro Quidity, Monefy, Spot Cap en Zencap. Daarmee kunnen bedrijven minder afhankelijk worden van bancaire financiering.

Financiële startups en Fintech-bedrijven kunnen de financiële wereld opschudden en op een positieve manier ontwrichtend zijn. Ze zijn uitdagers van de gevestigde partijen en houden deze scherp. FinTech biedt bovendien een exportkans voor Nederland.

De regelgever en toezichthouders moeten natuurlijk wel oog houden voor de risico's, die er natuurlijk kunnen zijn. De ontwikkelingen moeten nauw gezet gevolgd worden. Als er onverantwoorde risico's zijn, zal daarvoor een regelgevend kader ontwikkeld moeten worden. Maar het is wel zaak nieuwe ontwikkelingen en innovatie niet onmogelijk te maken door alles direct dicht te timmeren met regelgeving. DNB heeft ook geconstateerd dat FinTech bij kan dragen aan de financiële stabiliteit in de breedte.

⁶ World Economic Forum – The Future of Financial Services (how disruptive innovations are reshaping the way financial services are structured, provisioned and consumed (juni 2015).

⁷ De Nederlandsche Bank – Technologische innovatie en de Nederlandse financiële sector: kansen en risico's voor gevestigde instellingen, nieuwkomers & toezicht (januari 2016)

⁸ Financial Times – Banks face losing market share to digital services (22 september 2015)

NIEUW TOETREDERS

Dat het niet zo eenvoudig is voor financiële startups, is het voorbeeld rondom de financiële startup Monefy (peer to peer lending aan consumenten en bedrijven). Het bedrijf liep tegen strenge beleidsregels van de toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) aan. De AFM legde een personeelsstop op (maximaal 6 personeelsleden). Onder mediadruk is voor dit bedrijf deze eis later weer komen te vervallen. Het is te moeilijk om een nieuw bedrijf te starten in de financiële sector, omdat het proces niet transparant is. Ook komt het voor dat bijvoorbeeld een bitcoinbedrijf dat in Nederland actief is, zich vestigt in Frankrijk, om met een Europees paspoort in Nederland actief te worden. Dit omdat de Nederlandse toezichthouder dezelfde Europese regels anders interpreteert. Dat is het paard achter de wagen spannen. Daarom is het belangrijk om DNB en AFM specifiek opdracht te geven om te zorgen voor meer concurrentie en diversiteit in de financiële sector.

De regelgeving en administratieve rompslomp is te vaak niet passend voor kleine, innovatieve bedrijven. Een voorbeeld is een nieuw bedrijfje dat met drie man begint na een moeizaam verlopen vergunningstraject, maar inmiddels wel zegt zo'n 30 uur per week bezig te zijn met alle wet- en regelgeving. Het bedrijfje moest uiteindelijk vier vergunningen hebben, terwijl het eigenlijk gewoon niet in een standaard hokje te plaatsen is en dus te maken krijgt met niet-passende regelgeving. Gevolg is onbegrip van de ondernemer over de toezichthouder en de regelgeving. Dat zorgt voor frustraties en dus voor ideeën om eventueel maar op een Engelse vergunning en Europees paspoort in Nederland actief te blijven. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De VVD vindt dat, als je nieuwe toetreders en startups de kans wilt geven, de regelgeving proportioneel moet zijn. Zodat nieuwe toetreders geen extra barrières ondervinden. Teveel regelgeving en teveel bijbehorende toezicht- en compliancekosten maken het lastiger om actief te worden. Op verzoek van de VVD is door Actal gekeken naar het versimpelen en verminderen van de wet- en regelgeving in de financiële sector. In dat kader wordt ook gekeken naar een transparanter en eenvoudiger vergunningsproces. Want volgens marktpartijen is het in vergelijking met andere landen moeilijk om in Nederland bijvoorbeeld een bankvergunning te krijgen, vanwege de duur van het vergunningstraject, de onzekerheid over de vergunningseisen en dus over de uitkomst van het vergunningstraject en de afhoudende instelling van DNB.

NIEUWE FINANCIERINGSVORMEN

FinTech-bedrijven hebben zelf behoefte aan kapitaal en zijn vaak gedwongen om dat in het buitenland op te halen. Maar FinTech-bedrijven kunnen zelf ook voorzien in nieuwe vormen van *digital lending*. Bedrijven worden daardoor minder afhankelijk van banken en dat is goed voor de concurrentie. Om dat voor elkaar te krijgen is het belangrijkste dat nieuwe financieringsvormen de ruimte krijgen. De banken zorgen in Nederland nu nog voor 80 procent van de financiering van het MKB. Dat hoeft niet zo te zijn: in de Verenigde Staten verzorgen banken slechts 20 procent van alle MKB-financiering. Ook in Nederland is meer potentie voor nieuwe financieringsbronnen. Dat betekent meer crowdfunding, kredietunies, factoring, leasing, durfkapitaal, MKB-aandelen of -obligaties, durfkapitaal, private investeerders en peer2peer lending. Maar wellicht ook hele nieuwe (tussen-)vormen. Om alternatieve financieringsvormen te stimuleren, moeten er geen onnodige belemmeringen en regels zijn óf komen.